

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๔๔/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ค. ๓๐/๒๕๖๑

วันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง นายวัส ดิงสมิตร กับพวก รวม ๓ คน (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายวัส ดิงสมิตร นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง และนางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่าผู้ร้องทั้งสามได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วแต่กรณี เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖ วรรคสี่ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๐ เป็นเวลา ๖ ปี ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ในระหว่างเวลาที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ การพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ บทบัญญัติดังกล่าวมีผลให้ผู้ร้องทั้งสามต้องพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเท่ากับว่าผู้ร้องทั้งสามได้ดำรงตำแหน่งอยู่เพียง ๒ ปี ๑๓ วัน โดยเป็นการพ้นจากตำแหน่งทั้งที่ยังไม่ครบวาระตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖ วรรคสี่ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๐

ผู้ร้องทั้งสามยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ โดยมีประเด็นตามคำร้องเรียนดังนี้ (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๖) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๔) วรรคสาม และมาตรา ๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ และมาตรา ๒๔๖ วรรคหนึ่ง และ (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑๘ และมาตรา ๒๗๓ โดยมีผลทำให้มาตรา ๖๑ ซึ่งเป็นกระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอันเป็นผลมาจากมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว ย่อมขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดินได้แจ้งผลการวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ร้องทั้งสามทราบแล้ว แต่ผู้ร้องทั้งสามกล่าวอ้างว่าประเด็นตามคำร้องเรียนที่ (๓) ที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๑ นั้น ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีความเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๐ และคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑ วินิจฉัยว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่ง มอบให้ ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นองค์กรผู้ทำหน้าที่พิจารณากำหนดการดำรงตำแหน่งต่อไปของผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ ซึ่งการจะกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต่อไปเพียงใดอาจกำหนดได้หลายรูปแบบ เช่น ให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือให้เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ รัฐธรรมนูญบัญญัติดำรงตำแหน่งต่อไปได้ หรือให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นพ้นจากตำแหน่งทั้งหมดโดยคำนึงถึง เหตุผล ความจำเป็น และความเหมาะสมทั้งในเรื่ององค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของแต่ละองค์กร และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ในประเด็นเดียวกันนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยมี คำวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยผู้ตรวจการแผ่นดิน (กฎหมาย) ที่ ๑/๒๕๖๑ ว่า การที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๐ กำหนดให้ประธาน กรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนั้น เป็นการกำหนดรูปแบบหนึ่งในสามรูปแบบที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งได้รับมอบจากรัฐธรรมนูญให้พิจารณากำหนดได้ โดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็น และความเหมาะสม ขององค์กร ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว มิได้ขัดต่อหลักนิติธรรมและไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๓ แต่ประการใด เมื่อประเด็นตามคำร้องเรียนนี้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญซึ่งเกี่ยวเนื่องกับประเด็น ข้างต้นจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณา ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงวินิจฉัยให้ยุติการพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว

ผู้ร้องทั้งสามยื่นคำร้องลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรมและหลักความเสมอภาค จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๑ ซึ่งเป็นกระบวนการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามบทเฉพาะกาลอันเป็นผลมาจากมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปด้วย รวมทั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวโดยออกคำสั่งให้ระงับการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ก่อน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๔๗ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกละเมิดมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องทั้งสามยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ โดยกล่าวอ้างว่าผู้ร้องทั้งสามได้รับความเดือดร้อนเสียหายและผลกระทบต่อสถานะการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ

- ๕ -

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของผู้ร้องทั้งสามให้ต้องพ้นจากตำแหน่ง และมาตรา ๖๑ ซึ่งเป็นกระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้ร้องทั้งสามได้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ และผู้ตรวจการแผ่นดินมีหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ แจ้งผู้ร้องทั้งสามว่าประเด็นปัญหาตามคำร้องเรียนของผู้ร้องทั้งสามเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และเป็นผลให้ประเด็นตามมาตรา ๖๑ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับประเด็นปัญหาดังกล่าวไม่จำเป็นต้องพิจารณา ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงวินิจฉัยให้ยุติการพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ผู้ร้องทั้งสามจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญด้วย รวมทั้งขอให้กำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวโดยออกคำสั่งให้ระงับการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ก่อนนั้น เห็นว่า กรณีตามคำร้องนี้การพ้นจากสถานะการดำรงตำแหน่งของผู้ร้องทั้งสามนั้นมิได้เกิดจากการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ อันเป็นผลมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ แต่เป็นผลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องไว้เป็นการเฉพาะแล้วโดยการใช้สิทธิทางศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ และการใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ดังนั้น คำร้องนี้จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ผู้ร้องทั้งสามจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้

- ๖ -

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และเมื่อมีคำสั่ง
ไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

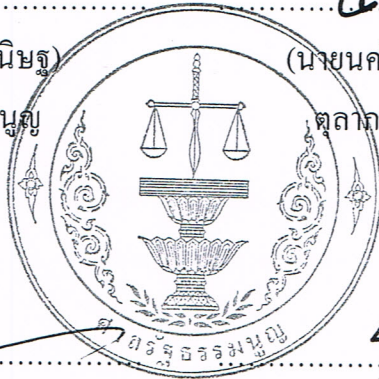
(คำสั่งที่ ๔๔/๒๕๖๑)

(นายจรัญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ